

Bornholms Erhvervsfond

Årsrapport 2023

CVR-nr. 29 97 93 91

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
<u>Ledelsesberetning</u>	
Virksomhedsoplysninger	2
Beretning	3 - 6
 <u>Påtegninger</u>	
Ledespåtegning	7
Den uafhængige revisors erklæringer	8 - 10
 <u>Årsregnskab 1. januar - 31. december 2023</u>	
Anvendt regnskabspraksis	11
Resultatopgørelse	12
Balance	13 - 14

Virksomhedsoplysninger

Virksomheden:	Bornholms Erhvervsfond Landemærket 26 3700 Rønne
Cvr-nr.:	29 97 93 91
Bestyrelse:	Direktør Charlotte Rønhof (formand) Adm. direktør Peter Vesløv, Beck Pack Systems A/S (næstformand) Direktør Karen Bladt, HASLE Refractories A/S Erhvervsdirektør Anette Hansen, Danske Bank A/S Områdedirektør Kevin Råbygård, Nordea Erhvervsdirektør Merete Friis, Sparekassen Sjælland-Fyn A/S
Administration:	Erhvervsfondens daglige administration varetages af Henrik Kofod Der er indgået en samarbejdsaftale mellem fonden og Business Center Bornholm.
Revision:	Bornholms Revision A/S Tornegade 4, 1. sal 3700 Rønne Cvr.nr.: 37 85 84 98

Beretning 2023

Det er Erhvervsfondens formål at yde støtte i form af lån og eventuelt tegning af aktie- og anpartskapital i forbindelse med anlægsinvesteringer i nye eller bestående erhvervsvirksomheder på Bornholm, som skønnes at kunne styrke den erhvervmæssige og befolkningsmæssige udvikling på øen.

Af Fondens grundkapital på i alt 62 mio. kr. har staten indskudt 48 mio. kr. og Nordea Danmark, Danske Bank og Sydbank i alt 14 mio. kr. Kapitalen er tilvejebragt ad tre omgange: I forbindelse med Fondens etablering i 1972, hvor staten indskød 8 mio. kr. og bankerne 2 mio. kr., og i forbindelse med den såkaldte Bornholmerpakke i 1993, hvor staten indskød yderligere 40 mio. kr. og bankerne yderligere 10 mio. kr., og endelig i 2007, hvor DiBa Bank (nu Sydbank) indskød 2 mio. kr.

Årets bevillinger

Kapitalindskud – Køb af anparter/ejerandele

Erhvervsfonden har gennem årene deltaget som investor for at hjælpe en række lokale virksomheder i deres opstarts-fase. Erhvervsfonden har i 2023 deltaget i én kapitaludvidelse i en teknologivirksomhed.

Låneansøgninger - Udlån

Der er i 2023 givet tilsagn om medfinansiering for i alt tkr. 9.490 til investeringsprojekter i 11 forskellige bornholmske virksomheder. Der er givet afslag på to ansøgninger i 2023.

Årets bevillinger fordeler sig således:

Branche	Antal	Bevillinger i 1.000 kr.	Investeringer i 1.000 kr.
Landbrug, gartneri	0	0	0
Fødevarerindustri	4	3.377	7.935
Øvrig industri	1	500	1.000
Service m.m.	1	500	1.000
Turisme, attraktioner m.m.	4	4.750	25.978
IT/medievirksomhed	1	362	750
I alt	11	9.489	36.663

Regnskab

De seneste 5 år har Erhvervsfonden haft en del af sin likviditet placeret i investeringsbeviser for at optimere renteindtægterne. Stigende kurser på værdipapirporteføljen medfører en positiv kursregulering på tkr. 1.374.

Beretning 2023

I 2023 er markedsrenterne steget således, at Erhvervsfonden igen kan oppebære en positiv indlånsrente på bankindlån. Samlet er det medvirkende til, at resultatet for 2023 bliver et overskud på tkr. 867, hvilket anses for tilfredsstillende. Årets afkast af likvide midler og værdipapirer har udgjort 5,22%, der vurderes at svare til markedsudviklingen i de aktivtyper, som Erhvervsfonden har investeret i.

Der er ikke konstateret tab på udlån i 2023, men der er af forsigtighedsgrund foretaget en forhøjelse af hensættelser til imødegåelse af tab.

Egenkapitalen udgør herefter tkr. 81.715, hvoraf de frie reserver udgør tkr. 19.714.

På statustidspunktet var der i alt stillet tkr. 64.111 til rådighed for bornholmske virksomheder i form af lån, anparter og tilsagn fordelt på 92 forskellige projekter.

Ved udgangen af 2023 havde Erhvervsfonden tkr. 25.428 til rådighed for nye ansøgninger.

Der er i 2023 sket udbetaling af 12 nye lån med et samlet beløb på tkr. 11.210.

Der er sket ekstraordinær indfrielse af 3 lån på grund af ejerskifte hos låntagerne. Disse lån havde en samlet restgæld på tkr. 2.371.

Udlån, anparter og tilsagn

Branchefordeling i 1.000 kr.:

Branche	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Landbrug, gartneri	19.319	22.726	19.943	18.105	10.951	13.959	15.106
Fødevarerindustri	12.569	7.989	8.072	7.089	11.091	8.793	11.395
Pap, træ- og papirindustri	950	1.750	2.550	3.350	4.150	4.950	5.750
Sten-, plast- og glasindustri	4.066	4.098	3.780	4.398	3.941	4.993	4.923
Jern- og metalvarerindustri	1.170	1.350	250	496	1.264	1.709	2.853
Øvrig industri	225	270	480	1.709	1.852	2.596	3.645
Service m.m.	1.600	2.162	2.412	1.762	4.828	3.005	2.383
Turisme, attraktioner m.m.	21.634	22.905	23.454	24.240	25.316	21.650	22.355
IT/medievirksomhed	2.578	2.855	1.800	692	809	371	709
I alt	64.111	66.105	62.741	61.842	64.202	62.026	69.119

Beretning 2023

Lånevilkår

Renten på Erhvervsfondens almindelige udlån er pt. 4 % p.a. Med baggrund i generelt stigende markedsrenter besluttede Erhvervsfonden i december 2023, at ændre renten fra 3% p.a. til 4% p.a. for nye lånetilsagn.

Ved etablering af lån har Fonden siden marts 2023 beregnet sig en stiftelsesprovision på 0,5 % af hovedstolen.

Den Animalske Fond

Med det formål at understøtte den animalske produktion på Bornholm, og sikre et tilstrækkeligt råvaregrundlag for Danish Crown slagteriet i Rønne, og Bornholms Andelsmejeri, har der siden 1976 været en speciel låneordning for landbruget - Den Animalske Fond. Under denne ordning bidrager Danish Crown eller Bornholms Andelsmejeri med 40 % og Erhvervsfonden med 60 % af de ydede lån.

På lån ydet af Den Animalske Fond skal der fortsat – af hensyn til EU's subsidieregler – beregnes en rentesats, der relaterer sig til EU's-referencerente + en kreditmargin, afhængig af blandt andet ansøgers rating og sikkerhedsstillelse.

Der er ikke modtaget ansøgninger til Den Animalske Fond i 2023.

Turismepuljen

Set i lyset af turismens betydning for Bornholm og de store investeringsbehov, er der reserveret en separat pulje til anlægsinvesteringer i turistbranchen.

Lån under Turismepuljen kan bevilges til bæredygtige anlægsinvesteringer, der blandt andet:

- * medfører væsentlige forbedrede forretningsmuligheder for ansøger
- * medfører væsentlig fornyelse af ansøgers produkt
- * understøtter den ønskede overordnede erhvervsudvikling
- * understøtter helårsbeskæftigelsen.

I 2023 er der givet bevillinger til 4 projekter fra Turismepuljen.

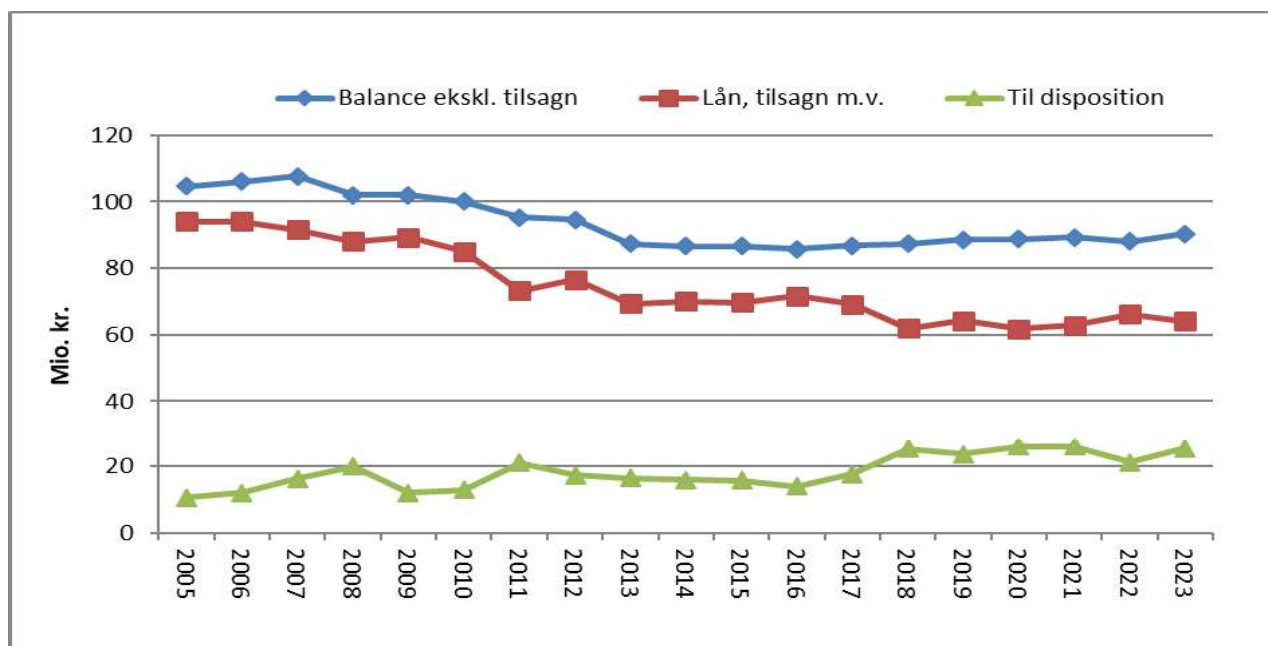
Lån til ejer-/generationsskifte

Der er i 2023 bevilget 5 lån til ejer-/generationsskifte.

På lån ydet til ejer-/generationsskifte skal der – af hensyn til EU's subsidieregler – beregnes en rentesats, der relaterer sig til den EU's-referencerente + en margin afhængig af blandt andet ansøgers rating og sikkerhedsstillelse.

Beretning 2023

Udvikling i Fondens balance, lån, tilsagn m.v. samt disponibelt beløb i mio. kr.:

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for 1. januar - 31. december for 2023 for Bornholms Erhvervsfond.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vor opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af fondens aktiver og passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2023 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023.

Ledelsesberetningen indeholder efter vor opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Rønne, den. 18. marts 2024

I bestyrelsen:

Charlotte Rønhof
(formand)

Peter Vesløv
(næstformand)

Karen Bladt

Anette Hansen

Kevin Råbygård

Merete Friis

Den uafhængige revisors erklæringer

Til Bornholms Erhvervsfond

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Bornholms Erhvervsfond for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2023, der omfatter, resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven med tilpasninger i præsentation m.m. som fondens art og aktiviteterens omfang medfører.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2023 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023 i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med fondens vedtægter.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, god offentlig revisionskik samt Revisionsinstruks for revisor ved Bornholms Erhvervsfond af 3. marts 1994. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af fonden i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere fondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere fonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse

Den uafhængige revisors erklæringer

med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, god offentlig revisions-skik samt Revisionsinstruks for revisor ved Bornholms Erhvervsfond af 3. marts 1994, altid vil afdække væsentlig fejl-information, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske be-slutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisions-skik foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvig-elser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejl-infor-mation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kon-trol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af fon-dens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæs-sige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begiv-eheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om fondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregn-skabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at fonden ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kon-trol, som vi identificerer under revisionen.

Den uafhængige revisors erklæringer

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis; og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionskik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom. Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Rønne, den. 18. marts 2024
Bornholms Revision A/S, Godkendt revisionsaktieselskab
CVR-nr. 37 85 84 98

Jens-Otto A. Sonne
Statsautoriseret revisor
MNE-nr. 15625

Anvendt regnskabspraksis

Bornholms Erhvervsfond er som udgangspunkt ikke omfattet af årsregnskabsloven, men har valgt at aflægge årsregnskabet i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse A-virksomheder, med de tilpasninger i præsentationen m.m. som fondens art og aktiviteterernes omfang medfører.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til tidligere år.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, herunder afskrivninger og nedskrivninger.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde fonden, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske for-

Resultatopgørelsen

Indtægter omfatter renteindtægter af udlån og bankindeståender samt afkast fra værdipapirer der vedrører det pågældende regnskabsår.

Driftsudgifterne omfatter de i regnskabsåret afholdte omkostninger til administration m.m..

Balancen

Værdipapirer indregnet under anlægsaktiver indregnes til anskaffelsessum og nedskrives såfremt der vurderes at være tale om en varig værdiforringelse.

Tilgodehavende udlån optages til nominel værdi. Under passiver reduceres værdierne med nedskrivning til imødegåelse af forventede tab.

Værdipapirer indregnet under omsætningsaktiver måles til dagsværdi (børskurs) på balancedagen.

Hensættelse til tab på såvel udlån som investeringer i unoterede aktier / anpartar indarbejdes under gæld.

Gæld er anført til nominel værdi.

Resultatopgørelse for året 1. januar til 31. december 2023

		2022
		<u>i kr.</u>
<u>Indtægter:</u>		
Indgåede renter af udlån	1.888.473	1.800.750
Renter af bankindestående og udbytte værdipapirer	368.132	361.700
Kursregulering, værdipapirer	1.374.276	0
	<u>3.630.881</u>	<u>2.162.450</u>
<u>Udgifter:</u>		
Debetrenter af bankindestående	0	(86.335)
Kursregulering, værdipapirer	0	(2.321.622)
	<u>0</u>	<u>(2.407.957)</u>
Andre indtægter	25.000	25.000
	<u>3.655.881</u>	<u>(220.507)</u>
Administrationsomkostninger	(1.332.246)	(1.228.586)
Resultat før afskrivninger og hensættelser	<u>2.323.635</u>	<u>(1.449.093)</u>
<u>Afskrivninger og hensættelser:</u>		
Konstaterede tab på udlån m.v.	0	0
Ændring i hensættelser til imødegåelse af tab	(1.441.775)	(555.850)
Indgået på tidligere afskrevne fordringer inkl. korrektioner	(14.500)	24.000
Årets resultat	<u>867.360</u>	<u>(1.980.943)</u>
Frie reserver pr. 1. januar 2023.....	18.847.311	
Årets resultat	<u>867.360</u>	
Til disposition	<u>19.714.671</u>	
Frie reserver pr. 31. december 2023.....	<u>19.714.671</u>	
Disponeret i alt	<u>19.714.671</u>	

Balance pr. 31. december 2023Aktiver

31/12-22

   i kr.Anlægsaktiver:Finansielle anlægsaktiver:

Anpartsbeholdning	1.737.512	1.375.000
Finansielle anlægsaktiver i alt	<u>1.737.512</u>	<u>1.375.000</u>

Omsætningsaktiver:Tilgodehavender:

Tilgodehavende udlån	53.276.132	52.950.030
Bevilgede - ikke udbetalte lån	9.097.750	11.780.000
Andre tilgodehavender	277.393	361.523
Tilgodehavender i alt	<u>62.651.275</u>	<u>65.091.553</u>

Værdipapirer	<u>19.437.056</u>	<u>18.105.206</u>
--------------------	-------------------	-------------------

Likvide beholdninger	<u>15.646.927</u>	<u>15.254.775</u>
----------------------------	-------------------	-------------------

Aktiver i alt	<u>99.472.770</u>	<u>99.826.534</u>
---------------------	-------------------	-------------------

Balance pr. 31. december 2023

	<u>Passiver</u>	31/12-22
	<u>Note</u>	<u>i kr.</u>
<u>Egenkapital:</u>		
<u>Indskudskapital:</u>		
Indskud fra staten	48.000.000	48.000.000
Indskud fra Nordea Danmark, Danske Bank A/S og Sydbank A/S	14.000.000	14.000.000
	<u>62.000.000</u>	<u>62.000.000</u>
<u>Frie reserver:</u>		
Saldo 31/12 2023.....	19.714.671	18.847.311
	<u>19.714.671</u>	<u>18.847.311</u>
Egenkapital i alt	<u>81.714.671</u>	<u>80.847.311</u>
<u>Hensættelser:</u>		
Hensættelser til imødegåelse af tab	7.824.825	6.383.050
	<u>7.824.825</u>	<u>6.383.050</u>
<u>Gældsforpligtelser:</u>		
<u>Kortfristede gældsforpligtelser:</u>		
Bevilgede - ikke udbetalte lån	9.097.750	11.780.000
Nordea nr. 9024 883 520.....	0	7
Skyldig A-skat m.v.	67.911	20.548
Feriepengeforpligtelse	9.309	22.422
Diverse kreditorer	758.304	773.196
	<u>9.933.274</u>	<u>12.596.173</u>
Gældsforpligtelser i alt	<u>9.933.274</u>	<u>12.596.173</u>
Passiver i alt	<u>99.472.770</u>	<u>99.826.534</u>